

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3158

Vragen van de leden **Kops** en **Wilders** (beiden PVV) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat over *de rechtszaak tegen Shell* (ingezonden 28 mei 2021).

Mededeling van Staatssecretaris **Yeşilgöz-Zegerius** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 14 juni 2021).

Vraag 1

Deelt u de mening dat klimaatbeleid aan de politiek is en níet aan de rechter? Deelt u dan ook de conclusie dat de rechter op de stoel van de politiek is gaan zitten en het hier aldus draait om een politiek vonnis?¹

Vraag 2

Deelt u de conclusie dat de rechterlijke macht zich heeft ontpopt als doorgeslagen klimaatactivist, zoals eerder al in de Urgendzaak duidelijk werd?

Vraag 3

Wat verstaat u onder «gevaarlijke klimaatverandering», zoals aangevoerd door de rechter? Wanneer vindt u klimaatverandering «gevaarlijk» en wanneer «niet gevaarlijk»?

Vraag 4

Wat vindt u van het oordeel van de rechter dat klimaatverandering leidt tot gezondheidsrisico's en sterftegevallen als gevolg van infectieziekten, water- en voedselgerelateerde ziekten, overstromingen, verzilting, vernatting, droogte?² Hoe valt dit te rijmen met het VN-rapport *The human cost of disasters*, waarin wordt geconcludeerd dat het aantal natuurrampen sinds 2000 juist met 15% is afgenomen?³

¹ Rb. Den Haag, 27 mei 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5337.

² Idem, r.o. 4.4.6

³ De Telegraaf, 15 oktober 2020, «Nieuwe klimaatrel VN: alarmerend rapport in tegenspraak met eigen data». (<https://www.telegraaf.nl/nieuws/957124934/nieuwe-klimaatrel-vn-alarmerend-rapport-in-tegenspraak-met-eigen-data>); United Nations Office for Disaster Risk Reduction, «The human cost of disasters: an overview of the last 20 years (2000–2019)»

Vraag 5

Deelt u de mening dat dergelijke tegenstrijdigheden tekenend zijn voor het hele klimaatbeleid dat van aannames en doemscenario's aan elkaar hangt? Deelt u de mening dat het de wereld op z'n kop is dat de rechter zich van deze klimaatbangmakerij bedient?

Vraag 6

Bent u ervan op de hoogte dat rampzalige voorspellingen in de afgelopen decennia, zoals over de «enorme» stijging van de zeespiegel waarbij hele landen zouden wegspoelen, nooit zijn uitgekomen? Waar is klimaatbeleid, bedoeld om «gevaarlijke klimaatverandering» tegen te gaan, dan feitelijk op gebaseerd?

Vraag 7

Wat vindt u ervan dat de rechter zich baseert op de bevindingen van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) dat «een zeespiegelstijging van 2,5 tot 3 meter deze eeuw niet [is] uitgesloten»?⁴ Hoe valt dit te rijmen met de uitspraken van onze eigen Deltacommissaris Peter Glas dat «de zeespiegel niét versneld stijgt», namelijk slechts 20 cm per eeuw zoals we dat al eeuwenlang zien, en dat «er geen reden is voor paniek»?⁵

Vraag 8

Deelt u de mening dat het tegenstrijdig is dat de rechter enerzijds vaststelt dat het Klimaatakkoord van Parijs «niet bindend is voor de verdragsluitende partijen en [dus ook Shell niet bindt]», maar anderzijds oordeelt dat «staten de klimaatopgave niet alleen aan kunnen» en er «dus ook een rol [is] weggelegd voor anderen [waaronder Shell]»?⁶ Hoe valt dit te rijmen met uw reactie op het vonnis dat «ook Shell zich aan het [dus niet-bindende] Klimaatakkoord moet houden»?⁷

Vraag 9

Wat vindt u ervan dat de rechter de aan Shell opgelegde reductieverplichting afleidt uit de rapporten van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), die echter geen juridisch bindende rechtsnorm kennen? Deelt u de mening dat het tegenstrijdig is dat de rechter enerzijds vaststelt dat «het IPCC zich niet uitlaat over de vraag of en hoe haar scenario's zich vertalen naar bijdragen van [...] individuele partijen», maar anderzijds Shell veroordeelt tot een concrete bijdrage, namelijk een reductieverplichting van netto 45% in 2030 ten opzichte van 2019?

Vraag 10

Hoe beoordeelt u de vaststelling van de rechter dat «er enige onzekerheid bestaat over de precieze manier waarop gevaarlijke klimaatverandering zich zal manifesteren in Nederland» en dat het daarbij gaat om «aan prognoses en toekomstscenario's inherente onzekerheid»?⁸ Waar baseert de rechter zich dan in 's hemelsnaam op?

Vraag 11

Welke gevolgen heeft dit vonnis voor het vestigingsklimaat en de concurrentiepositie van Nederland in het algemeen en de werkgelegenheid bij Shell in het bijzonder? Hoeveel banen zullen mogelijk verloren gaan? Wat vindt u van het oordeel van de rechter dat dit ondergeschikt is aan de «zwaarwegende belangen die worden gediend met de reductieverplichting»?⁹

⁴ Rb. Den Haag, 27 mei 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5337, r.o. 2.3.8.

⁵ De Telegraaf, 5 oktober 2019, «De veiligste delta ter wereld». (<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1798331050/de-veiligste-delta-ter-wereld>)

⁶ Rb. Den Haag, 27 mei 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5337, r.o. 4.4.26.

⁷ Algemeen Dagblad, 26 mei 2021, «Staatssecretaris Yesilgöz: «Ook Shell moet zich aan Klimaatakkoord houden»». (<https://www.ad.nl/politiek/staatssecretaris-yesilgoz-ook-shell-moet-zich-aan-klimaatakkoord-houden~ac7cb4ab/>)

⁸ Rb. Den Haag, 27 mei 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5337, r.o. 4.4.7.

⁹ Idem, r.o. 4.4.49.

Vraag 12

Kunt u een uitgebreide, onderbouwde berekening verstrekken van het exacte mondiale klimaateffect als gevolg van deze specifieke reductieverplichting? Hoe rechtvaardigt dit klimaateffect de gevolgen voor de werkgelegenheid?

Vraag 13

Hoe beoordeelt u de door de rechter aan Shell opgelegde «zwaarwegende inspanningsverplichting» om ook de CO₂-uitstoot van leveranciers én eindgebruikers terug te brengen? Welke gevolgen heeft dit? Wat doet het met de brandstofprijzen aan de pomp (benzine, diesel) en hoe voorkomt u dat die prijzen zullen stijgen?

Vraag 14

Verwacht u dat er, gezien het Shell- én eerdere Urgendavonnissen, nog meer klimaatrechtszaken zullen volgen?

Vraag 15

Deelt u de mening dat het tegenstrijdig is dat bedrijven, zoals Shell, hierdoor mogelijk naar andere landen zullen vertrekken, waar de klimaatregelgeving minder streng is?

Vraag 16

Deelt u de mening dat het krankzinnig is dat Milieudefensie – een activistische klimaatclub die nota bene door de overheid wordt gesubsidieerd – via de rechterlijke macht het klimaatbeleid wil dicteren? Wanneer stopt u alle subsidiestromen?

Vraag 17

Bent u ertoe bereid Nederland onmiddellijk terug te trekken uit het Klimaatakkoord van Parijs (conform artikel 28) en alle andere internationaal gemaakte klimaatafspraken? Bent u er tevens toe bereid het nationale Klimaatakkoord en de Klimaatwet door de shredder te trekken?

Mededeling

Op 28 mei jl. hebben de leden Kops en Wilders (PVV) vragen gesteld over de uitspraak van de rechter in de zaak Shell (kenmerk 2021Z09218). Vanwege voor de beantwoording benodigde interdepartementale afstemming kunnen deze vragen niet binnen de gebruikelijke termijn van drie weken worden beantwoord. Ik streef ernaar de vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.